

ПРВА ДРАГАЧЕВСКА ЧЕТА ДО ДОЛАСКА У УЖИЦЕ

На позив КПЈ за оружани устанак из општине Прилипац, у тадашњем драгачевском срезу, одазвало се 75 бораца. У организовању прве партизанске јединице у овом селу учествовали су Милојко Ћирјаковић, Душан Јовичић, Драгиша Мајсторовић, Крста Пајић и Драгиша Голубокић. Четом је командовао капетан Средоје Маркићевић, а његов заменик био је ваздухопловни подофицир Стојан Маркићевић. Водници у чети били су Тиосав Бајић и Милован Маркићевић.

У оваквом саставу чета је преко Гуче упућена у Вичу. Тамо је положена заклетва. Чета је после тога враћена у доњи крај Драгачева. Преко Тијања смо поново стигли у Прилипац. Баш тада по селу су растурани леци Милана Недића, у којима се орпски народ позива на мировање. У Прилипцу омо одржали један збор, на коме се говорило и о овим лецима.

Са збора у Прилипцу кренули омо у Доњу Краварицу. И овде омо организовали збор, на коме су говорили Милојко Ћирјаковић и бивши сенатор Средоје Бркић. Био је то заједнички збор партизана и четника. Ћирјаковић је шворио у име Комунистичке партије. Рекао је да се Партија залаже за борбу против окупатора и да је сада најпрече истерати окупатора из земље. Неке четничке присталице су добацивале: „Како ви с пушкама можете истерати Немце кад су овако наоружани?“ Ћирјаковић је на то одговорио: „Змију удри по репу, она је ту најосетљивија, а Руси ће тући по глави. Још неки стари ратници тада су одобравали и опомињали да је Хитлер загризао велики комад и да ће се тим комадом удавити.

После овог збора у Доњој Краварици кренули омо преко Јелице у опкољавање Чачка. С нама су тада ишли заједно и четници. Из блокираног Чачка Немци су се повукли у Краљево. Убрзо омо чули да су четници отели Пожегу од партизана, Т01 истог дана четници који су с нама ушли у Чачак пожурили су да заузму чачански затвор, где су се налазили жандарми, који су похватили и предали Немцима доктора Катанића, адвоката Турчића и још неке. Наша партизанска чета је то дознала и четнички клан је пропао. Жандарми — издајници нису ослобођени.

Драгачевским партизанским батаљоном тада је командовао Богдан Капелан. Њему је око блокаде и заузимања Чачка помагао и војвода Бојовић. Око смиривања афере са затвореним жандармима војвода Бојовић је био на Капелано^вој страни и то га је убрзо коштало главе. Остали четнички команданти, који се са Бојовићем нису слагали, очевидно су спремали друге планове. На место Бојовића за четничког команданта је дошао самозвани војвода Мојсиловић. Под њешвом командом четници су само кратко време остали у блокади Краљева и чим су стигле инструкције са Равне Горе Бојовић је мучки убијен, а Мој(Сило)вић је са опсаде Краљева отишао на Венац код ЈЛпие, ту се повезао са Божом Јаворцем и ту оу основали овој штаб, у који су доводили и мучили партизане и њихове присталице.

У то време Драгачевскрг батаљон у саставу Чачанског партизанског одреда имао је четири чете. Три чете учествовале су у опсади Краљева, а прва чета додељена је Врховном штабу у Ужицу. Командир прве драгачевске чете био је Десимир Ђирјаковић, а комеоар Миломир Милосављевић. У тој чети био оам и ја. Та наша чета кренула је из Чачка у Ужице возом. Стигли смо до Овчара и ту омо душ чекали воз из Пожеге, јер ое морало прелазити због порушеног моста. У Пожеги су тада били четници, Дуго чекање било нам је оумњиво. Најзад воз је стигао и мо омо прешли у вагоне. Коле Костадиновић је ушао у машину и стално стајао код машино^вође. Он је и сам био машиновођа на железници. Ми смо раопоређсни по фургон(и)ма. Воз је лагано ишао до Јелен-Дола и ту стао. Опет смо душ чекали. Кажу да Пожега не прима наш воз. После дупот чекања некако смо кренули, али у Кратовској Стени воз је опет стао. Четници су из Пожеге очевидно издали налог да воз с партизанском четом не сме стићи у Пожегу. Машиновођа је то знао и, кад није било другог излаза, Коле Костадиновић је извадио пиштољ и машиновођа је кр-енуо воз према Пожеги. Одмах су четници запуцали у вагоне. Код Обрадовића кућа смо зауставили воз и оишли.

Позвао ме је командир чете Десимир Ђирјаковић и питао да ли знам куда се преко Мораве може најлакше прећи у Пилато^вића. Рекао сам да знам. Ја сам кренуо напред. Са мном су ишли Миломир Јотић и Радојко Бајић. За нама је ишла цела чета. Водио сам их на Скелу. Ту је постојао један мост. Чим омо стигли направили смо код моста заобеду да нас четници не би изненадили. Већ се ближила поноћ.

Од Јеминске Стене чује се пуцњава, Ми смо у заседи. Тек кад су сви борци наше чете прешли Мораву, нанустили смо заседу. Идемо према школи у Прилипцу. У школи гори лампа. Прилазимо лагано. Ја сам са Јотићем и Бајићем и даље у претходници. Иопред школе зауста,вља нас стражар. Питам га ко има у школи, а он само понавља: „Вамо не може!“ Видим да пушку држи и даље преко рамена и да је збуњен. Пошто нам је командир

раније рекао да не смемо пуцати, одлучим и нагло окочим на стражара и отнем му пушку. Командир наше чете Ђирјаковић већ је издао наређење да се школока зграда блокира. Унутра су ушли шмандир, комесар и још неколико нас бораца. Четници су правили сликове за мобилизацију у овоје редове. Командир Ђирјаковић пита их зашто неки четници нападају партизаноки воз у Кратовској Стени. Они веле да о томе не знају ништа и да немају везе са четничком командом у Пожеги. Пошто омо претресли школу наставили омо преко Лопаша и ујутру стигли у Вирово.

После доручка у Вирову смо одржали четни састанак. Тада је одлучено да неколико старијих људи из чете иде својим кућама, јер нису могли да издрже пешачење и напоре.

Из Вирова смо за Ужице ишли преко Милићева Села. Код моста у Рупељеву чекали су нас четници из Рогу. Наш борац Бугарчић препознао је међу четницима једног свог друга из војске. Четник пита Бугарчића: „Оћемо ли да се бијемо?“, а Бугарчић му каже да ми немамо намеру да се бијемо, али ако нас неко нападне ми ћемо се бранити. Четници су се још нешто смишљали па онда они кренуше преко моста, а ми за њима.

У Узићима нас је сачекао воз, којим смо стигли у Ужице

У Ужицу омо смештени у зграду Гимназије. Мало смо се одморили, а затим су нас позвали да доћемо пред штаб. Најпре су нас онабдели муницијом, ћебадима и још неком опремом па смо камионима пребачени на Белу Земљу. Десетак дана смо на том положају штитили град од изненађења, а после смо враћени и упућени да држимо стражу код складишта војне опреме крај фабрике кожа у Врелима.

Илија АЛЕКСИЋ